

ності відшкодування обґрунтованих витрат енергетичних підприємств на виробництво, передачу, розподіл та постачання електроенергії, і, перш за все, витрат на первинні енергоносії (газ, вугілля, ядерне паливо). Середньо- і довгострокові тенденції зміни ціни на електроенергію визначаються співвідношенням таких факторів:

- зміна (зростання) ринкових цін на газ, вугілля, уран на світових ринках;
- зростання вартості робочої сили у структурі витрат енергокомпаній, що пов'язано із світовими тенденціями та відставанням України у цьому контексті від рівня розвинутих країн;
- зростання інвестиційної складової у структурі ціни електроенергії, оскільки обладнання енергогенеруючих та електропередавальних компаній в Україні на даний час є морально застарілим та фізично зношеним, і потребує значних капіталовкладень;
- скорочення витрат за рахунок зростання ефективності роботи компаній завдяки застосуванню механізмів, що стимулюють підвищення ефективності, покращення менеджменту, заміни застарілих технологій.

Отже, Енергетична стратегія відіграє важливу роль у формуванні стратегії містобудування. Зміни цінової політики в енергетиці перш за все вплинуть на ціноутворення в житлово-комунальному секторі та будівництві. Проаналізувавши проект стратегії слід відзначити, що, незважаючи на прогнозований демографічний спад, прогнозні показники розвитку промисловості мають позитивну динаміку, на підставі чого можна зробити висновок, що в період до 2030 р. слід очікувати активізацію будівельних процесів в Україні.

1. Энергетическая стратегия Украины на период до 2030 года (проект)
<http://mpe.energy.gov.ua/minenergo>.

2. Энергетическая стратегия Украины на период до 2030 года: проблемные вопросы содержания и реализации <http://www.zerkalo-nedeli.com/nn/print53482>.

3. Андреев Е.А. Будущее стран СНГ глазами экспертов ООН
<http://www.demoscope.ru/weekly/2002/069/tema04.php>.

Отримано 23.03.2007

УДК 661.336

Д.А.КУВАЄВА

Київський національний університет будівництва та архітектури

ЕКОНОМІЧНА ДЕОНТОЛОГІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ У БУДІВНИЦТВІ

Дана робота присвячена визначенню сутності економічної деонтології менеджменту у будівництві та необхідності її впровадження у стратегічному управлінні будівельною фірмою.

Розвиток будівництва в Україні, який останнім часом набуває відносно стійкого й перманентного характеру, викликає необхідність у якісному поглибленні аналізу тенденцій та перспектив динамічних змін у технологіях економічного управління будівельними фірмами з метою нарощування його ефективності і дієвості. Методи аналізу, засновані на балансуванні доходів і витрат, на баченні у прибутках основної, і, по суті єдиної мети господарювання, значно звужують коло передбачуваних наслідків і перспектив виробничо-комерційних процесів, у яких задіяні будівельні фірми як виконавці будівельних проєктів та як партнери учасників цих проєктів по бізнесу.

При такому підході недооцінюється значення реалізації інших, не менш важливих ніж прибуток, пріоритетів підприємництва у ринковій економіці, таких як формування ефективної і гнучкої політики у застосуванні матеріально-технічної, виробничої бази (активів), її розвиток відповідно з науково-технічним прогресом у будівництві, розширення та закріплення позицій фірм на інвестиційно-будівельному ринку, нарощування вартості будівельних фірм як імманентів реального капіталу [1, с.20]. На цій основі виникає парадоксальна ситуація, коли з розвитком будівництва зростає невизначеність ринкових перспектив фірм як позитивного, так і негативного сенсу, втрачаються орієнтири своєчасного і ефективного адаптування потенціалу фірм до нових можливостей.

Повстає проблема змістовного посилення аналітичної складової прийняття управлінських рішень, більш повного врахування в ній особливостей функціонування будівельних фірм як ринкових суб'єктів, притаманного ним впливів макро- та мікросередовища. У порівнянні з іншими підприємствами, особливість будівельних фірм полягає в тому, що вони є системоутворюючими елементами будівельного комплексу, капітального будівництва – галузі, яка “відповідає” за житла для громадян, а також за розвиток інфраструктури для промислового виробництва і суспільних потреб [2, с.39]. Будівельні фірми є виробничими системами проєктно-орієнтованого типу технологій, що робить їх економічними партнерами своєрідних ситуаційних корпорацій, до яких входять інші учасники будівельних проєктів. Наряду з цим вони господарюють як відносно автономні соціально-економічні суб'єкти специфічних сегментів інвестиційно-будівельних ринків, є носіями ринкових відносин галузевого, територіального й загального масштабу. Це надає певні властивості життєвим циклам розвитку будівельних фірм, який генетично і структурно пов'язується з економічними коливаннями локального та загальногосподарського рівнів.

Викладене дещо розширює погляди на будівельну фірму як

складну організаційну систему – об’єкт управління, як реальний об’єкт аналітичних досліджень, привертає увагу до того її системоутворюючого елементу, в якому генерується розвиток до менеджменту. Традиційно менеджмент підприємства розглядається як складова підсистеми управління виробничо-комерційними процесами, де виробляються і через яку реалізуються управлінські рішення та яка виконує конкретні й загальні управлінські функції. Менеджмент приводить в дію економічний механізм керування фірмою, і саме з цих позицій його визначають як сукупність принципів, методів і форм управління діяльністю і розвитком фірм, а також зайнятими цією діяльністю організаційними структурами та їх персоналом. У такому призначенні діяльність менеджменту по визначенню мети, стратегії, реалізації функцій управління та інших функцій збагачується процесами генерації розвитку, оновлення фірм, їх успішному пристосуванню до економічних коливань з нарощуванням власного потенціалу. Значно поповнюється і змістовно збагачується аналітична робота менеджерів, одним з основних напрямків якої стає поряд з пошуком нових ідей розвитку та доведення їх до реальних справ вибір та оцінювання стратегічних перспектив розвитку фірм, забезпечення його надійності з урахуванням специфічних особливостей будівельних фірм та їх безпосереднього зовнішнього оточення. Менеджери, по суті, виконують роль пророків, своєчасно попереджаючи негативні впливи і явища та визначаючи найбільш раціональні шляхи ефективного функціонування фірм.

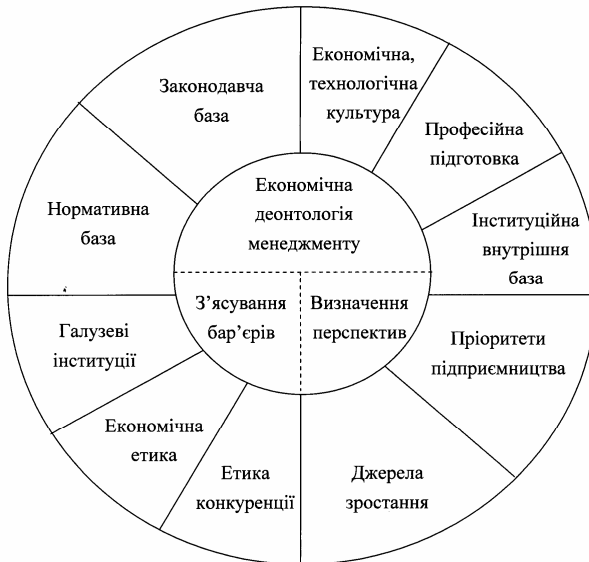
Разом з тим слід зазначити, що концепції розвитку будівельних фірм є результатами роботи творчого ядра менеджменту в структуризованій системі його відносно з реальними й потенційними учасниками будівельних проектів – замовниками, проектувальниками, інвесторами, посередниками, кінцевими споживачами будівельної продукції. Дана система відносин ґрунтується на розумінні будівельного процесу як симбіозу архітектурного мистецтва, досягнень в галузі містобудування та освоєння промислово-виробничих територій, у проектуванні будівель та споруд, впровадження ефективних будівельних технологій, а також досягнень у виробництві будівельних матеріалів та конструкцій.

Щоб постійно реалізовувати будівельний процес, менеджмент будівельних фірм має постійно оновлюватись та збагачувати свій потенціал на основі комплексу нових знань та умінь, необхідних для удосконалення аналітично-навчальної роботи, для утворення синергетичного ефекту взаємодії будівельних фірм з іншими учасниками будівельних проектів.

Такий комплекс знань та вмінь менеджменту в даний момент ви-

значає культура організації як складова системи менеджменту. Вона формулюється “як система цінностей, норм і поглядів, які поділяють співробітники підприємства та яка відображає колективне відношення до цілей підприємства та методів їх досягнення.

З погляду на вирішення нових проблем, що настають перед менеджментом будівельних фірм, орієнтації лише на такий комплекс виявляється замало. Розробка концепцій, пов’язаних з визначенням, відбором та реалізацією ідей розвитку, “прогнозування прогнозів”, їх зважування з економічними циклами виходить за межі організаційної культури. Організаційна культура, як “м’яка складова” системи менеджменту має право доповнюватись високою професійною комплектацією не тільки в сфері організаційно-економічній, а й в сфері інституцій, розвитку ринкових взаємодій з учасниками будівельних проектів, включаючи до них державні й місцеві органи влади, в сфері врахування у перспективі загальних, групових та індивідуальних інтересів всіх причетних до будівельної справи. Таку “м’яку складову” можна визначити як економічну деонтологію будівельного менеджменту (рисунок). Якщо організаційна культура надає менеджменту синергетичних якостей у формуванні процесів управління, то економічна деонтологія доповнює це енергією взаємодії та реалізації будівельних проектів.

«Колесо» економічної деонтології менеджменту

Економічна деонтологія зосереджує увагу менеджменту на цінностях персоналу і його власних цінностях як активного фактору реалізації проекту в якості суспільно-економічної цінності: проект має бути завершений будівництвом як частина національного багатства країни.

Категорія “економічна деонтологія менеджменту” (від грецького *deontos* – *гідне*, *logos* – *вчення*) означає сукупність складових процесу використання норм, принципів, правил дій, поведінки менеджерів і керівників різних ієрархій при виконанні ними професійних обов’язків по управлінню фірмою як об’єктом створення соціально-економічних цінностей. Саме з позицій економічної деонтології успішні менеджери проводять свої спостереження, виміри, формулюють висновки, які використовують при прийнятті рішень та перевірки дійсності покладених у їх основу аналітичних розрахунків і міркувань.

Впровадження економічної деонтології в будівельні організації має збагатити їх персонал новими діловими якостями як носіями стрижневої ідеї (місії) господарської діяльності, організаційної культури та етичних норм співробітництва та відповідальності, професійного складу, кваліфікації, інтелектуального та амбітного рівнів, нормативно-інституційної бази, економічного творення.

1. Уолш Каран. Ключові фінансові показники. Аналіз та управління розвитком підприємства: Пер. з англ. – К.: Всеуито; Наукова думка, 2001. – 367 с.

2. Денисенко М.И. Економіка підприємства: пошук шляхів розвитку. – К.: МАУП, 2002. – 80 с.

Отримано 03.04.2007

УДК 65.053

В.О.КОСТЮК, канд. екон. наук

Харьковская национальная академия городского хозяйства

РАСЧЕТ ВЛИЯНИЯ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦИАЛА СТРОИТЕЛЬНОГО ПРЕДПРИЯТИЯ НА ЕГО КОНЕЧНЫЙ ФИНАНСОВЫЙ РЕЗУЛЬТАТ

Рассматривается методика расчета влияния ресурсного (трудового и технического) потенциала строительного предприятия на его конечный финансовый результат.

Важнейшим экономическим показателем, характеризующим конечный финансовый результат деятельности строительного предприятия, является абсолютная величина получаемой им прибыли. Чем больше величина прибыли, тем эффективнее функционирует предприятие и устойчивее его финансовое состояние. Рост прибыли в значительной мере расширяет потенциальные возможности предприятия, повышает степень его деловой активности. Поэтому поиск резервов